

Aftenposten

Publisert: 15.01.11 kl. 23:58 - Abonnere på Aftenposten? Ring 05040 eller gå inn på kundeservice.aftenposten.no

Faren tok livet sitt etter sakkyndig-feil

Petter er opptatt av de sakkyndiges rolle i rettsapparatet, etter at hans far feilaktig ble dømt for seksuelle overgrep. FOTO: MONICA STRØMDAHL

KRISTIN STOLTENBERG KARINE ØSTTVEIT

Oppdatert: 16.01.11 kl. 00:19 Publisert: 15.01.11 kl. 23:58

Sakkyndige bidro sterkt til å få Petters far feilaktig dømt for incest. Etter å ha sonet dommen, tok han livet av seg.

Les også:

- [Sannhetsvitnene](#)
- [- Fare for rettssikkerheten](#)
- [Vil kurse dommere](#)
- [Reiste sak - anmelder sakkyndige](#)

- Uten de sakkyndige, hadde min far vært i live. Det tror jeg ikke det er noen tvil om. Han mistet alt som et resultat av dette.

Petter tenker seg om.

Etter at A-magasinet og Aftenposten de siste dagene har skrevet om de sakkyndiges rolle i retten og deres bidrag til norske justismord, har mange tatt kontakt. Det har vært mange sterke historier. Men få har hatt et hardere møte med rettens «sannhetsvitner» enn Petter. Hans far ble utsatt for et av de klareste tilfellene av justismord i nyere norsk rettshistorie. Kort tid etter at han hadde sonet ferdig dommen, tok han livet sitt.

Spurte ikke barna

26 år har gått siden Petters far ble dømt til ett års fengsel for seksuelle overgrep mot Petter og hans to år eldre søster. I 1998 ble han frikjent. Da hadde han vært død i tolv år. Gjenopptagelsesdommen konkluderer med at de sakkyndiges arbeid var «utilfredsstillende i flere retninger sett med dagens øyne». Det virker åpenbart at de sakkyndiges vitnemål bidro i stor grad til justismordet.

Det var to psykologer som var oppnevnt som sakkyndige i rettssaken mot Petters far. De valgte å ikke konfrontere barna – som da var syv og ni år – skikkelig med påstandene om at de hadde vært utsatt for overgrep. Legeundersøkelsene av barna viste ingen tegn til overgrep.

Likevel konkluderte de to psykologene med at overgrep hadde funnet sted. De bygget sine konklusjoner nesten utelukkende på morens utsagn, til tross for at beskyldningene om incest kom frem midt i en skilsmisse og konflikt om samværsrett. Etter de sakkyndiges råd ble barna heller ikke dommeravhørt om incestanklagene. Da dommen falt, visste Petter faktisk ikke engang hva faren var anklaget for.

- Jeg visste ikke engang at det foregikk en rettssak. Hadde jeg blitt spurt, kunne jeg ha forklart de sakkyndige at ingenting galt hadde skjedd. Jeg husker jo mye fra tiden med min far da jeg var liten. Det er bare gode minner, sier han i dag.

Enorme konsekvenser

Petter er ikke hans virkelige navn. Han ønsker ikke å stå frem med navn, da de fleste rundt ham ikke kjenner denne historien. Men han vil gjerne bidra til å sette søkelyset på de sakkyndiges rolle – og deres ansvar.

- For dem fikk ikke feilen en eneste følge. Det var vi som fikk alle problemene. Dommen fikk enorme konsekvenser for min far, og for meg og søsteren min. Men for de sakkyndige og andre fagfolk som var inne i saken, har det ikke betydd noen ting. Det har bare vært en sak i en rekke av saker. De har kunnet fortsette karrieren og livet som om ingenting var skjedd, sier Petter.

De to psykologene som var sakkyndige i farens sak, er i dag døde.

Psykiatrisk pasient

For Petters søster har justismordet og det påfølgende selvmordet fått enorme konsekvenser. Hun fikk alvorlige psykiske problemer etter farens selvmord, og ble psykiatrisk pasient allerede som tolvåring.

I psykiatrien ble hun i årevis feilbehandlet som incestoffer.

- Jeg synes urettferdigheten og bitterheten har vært vanskelig å leve med. Det plager meg at vi ikke en gang fikk en skikkelig unnskyldning fra de involverte. Vi fikk heller aldri noe tilbud om oppfølging for det vi hadde blitt utsatt for. Ingenting, sier Petter.

Skremmende

Tretten år etter at dommen mot faren falt, krevde Petter og søsteren gjenopptagelse for å revaske farens ettermæle.

Begge understreket at de ikke på noe tidspunkt kunne huske at han hadde gjort noe galt. Søsteren krevde også erstatning for skadene hun var blitt påført av justismordet. Et år senere, i 1998, ble frifinnelsesdommen avsagt.

Petter og hans søster ble tilkjent 100000 i erstatning for rettsskandalen. Det skulle utgjøre erstatning for farens tapte arbeidsinntekt det året han satt i fengsel. De ble ikke tilkjent en krone som erstatning for farens død eller egen

sykdom i forbindelse med saken.

Fakta:

De sakkyndige

A-magasinet og Aftenposten har i flere artikler skrevet om de sakkyndiges rolle i rettsvesenet.

En sakkyndig kan være rettsoppnevnt – oppnevnt av dommeren. Eller partsengasjert – engasjert av den ene part.

Flere mener de sakkyndige fremstår inhabile eksperter og at det ofte er økonomiske bindinger mellom partene.

Domstoladministrasjonen mener dommere må kurses for å løse problemet med partiske sakkyndige.